

‘Wij zijn **echt** een gemeenschap’

Door: Miriam Bruinooge

Respectvol zijn, niet over elkaars grenzen gaan en openstaan voor anderen. Bij de Sociocratische Leeromgeving LOS Deurne is dat al de normaalste zaak van de wereld. “Wij noemen dat eigenlijk gewoon fijn met elkaar omgaan”, vertelt leerling Alex Lucas (15). Samen met begeleider en specialist natuurkunde Annemiek Kamp legt hij uit hoe zijn leeromgeving invulling geeft aan burgerschap.

Annemiek: “Er zijn bijna vijftig leerlingen hier, in de leeftijd van 4 tot 21. Die spelen, ontdekken en leren samen. Ze helpen elkaar. En iedereen is gelijkwaardig, of je nu een leerling bent of begeleider. Sommigen moeten daar wat aan wennen, die zijn een sterkere hiërarchie gewend. Maar zo zijn wij niet. We zijn echt een gemeenschap. Leren doet iedereen op zijn eigen tempo en vanuit een intrinsieke motivatie. Belangstelling voor anderen, en wat ze anders maakt, wordt sterk aangemoedigd.” →

“Ik vind het wel heel zinnig dat er aan scholen wordt gevraagd er consequent aandacht aan te besteden.”

Kijken en luisteren

Annemiek: “Je kunt al heel veel leren over wat er allemaal bestaat in de wereld door echt goed te kijken en te luisteren. We hebben regelmatig gasten, ook uit het buitenland, waar de leerlingen ook veel van kunnen leren. Alle kennis die een leerling wil vergaren reiken we aan, maar we hebben geen apart vak voor bijvoorbeeld de verschillende wereldreligies. De onderwijsinspectie wilde dat we daar een projectweek over zouden organiseren. Ze maakten zich een beetje zorgen over de leerdoelen. Ik heb uitgelegd dat ik het jammer zou vinden dat op die manier te doen, want het past niet bij onze filosofie. Door er een projectweek van te maken leg je de nadruk op het ánders zijn van mensen die een bepaalde religie aanhangen. En dat willen we niet. Dat is wij vs zij, en daar gaat het hier nadrukkelijk niet over. Mensen zijn allemaal anders, en dat is goed. Hier leert iedereen naar elkaars mening en standpunt te luisteren en daardoor leren ze heel goed dat iedereen anders over bepaalde zaken denkt. En soms passen ze op basis daarvan hun mening aan.”

Democratische besluitvorming

Alex: “Besluiten worden hier op school sociocratisch genomen. Als kinderen iets willen kunnen ze een motie indienen en wordt het in de kring besproken. Dan kunnen ze aangeven waarom ze dat willen en wat ze daarvoor nodig hebben. Ze moeten kunnen beargumenteren waarom ze het nodig hebben en een kostenplaatje indienen. Vervolgens

krijgt iedereen de beurt om er iets over te zeggen. Aan het eind kun je dan consent geven. Dat betekent niet noodzakelijk dat je er ermee eens bent, maar in elk geval dat je geen overwegend bezwaar hebt.”

Wetsvoorstel nodig

Wat vinden ze van het aangepaste wetsvoorstel?

Alex: “Als ik heel eerlijk ben moest ik een beetje lachen. Niet omdat ik het onzin vind, integendeel, maar wij vinden het hier zo normaal om respectvol met elkaar om te gaan en op een democratische manier te leven dat ik soms bijna vergeet dat het op andere scholen helemaal niet zo vanzelfsprekend is. Ik heb stage gelopen op een basisschool en ik keek echt op van het gebrek aan vrijheid. Terwijl dat op zich al een vooruitstrevende school was. Maar in de praktijk kwam de keuzevrijheid neer op het kunnen kiezen of je liever wilde rekenen of lezen. Dat staat toch wel ver af van wat we hier doen. Dus het is goed dat scholen meer aandacht geven aan burgerschap.”

Ook **Annemiek** kent het reguliere onderwijs uit eigen ervaring. “Ik vind het wel heel zinnig dat er aan scholen wordt gevraagd er consequent aandacht aan te besteden. Het is hard nodig. Maar je kan het niet als een dingetje erbij doen. Je moet het echt integreren en voorleven. Met projectweken kom je er niet als het gaat om burgerschap. Hier is het de kern van alles wat we doen.”

Zelfbewust

Alex: “Je leert hier echt je eigen mening duidelijk te maken. Zodra

je iets wilt ga je er ook voor en dan stop je niet halverwege. Maar, en dat is belangrijk, zonder de grens van een ander over te gaan. Natuurlijk blijven we mensen en soms komt het tot een botsing tussen leerlingen. Dat is helemaal niet zo erg, maar hoe je ermee omgaat is wel belangrijk. We steken samen veel energie in het uitpraten en alles weer in goede banen leiden. Daar hebben we de

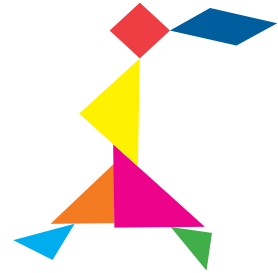
“Met projectweken kom je er niet als het gaat om burgerschap.”

bemiddelingskring voor. Daarin gaat het nadrukkelijk niet over iemand de schuld geven, maar om ieders verhaal te horen en te begrijpen. Iedereen in de kring kan aangeven wat hij of zij kan doen om de situatie op te lossen en in de toekomst te voorkomen.”

Burgerschap laat zich misschien slecht meten, maar over de vaardigheden van haar leerlingen maakt **Annemiek** zich absoluut geen zorgen. “Ik kan het zien aan de leerlingen. We hadden hier laatst een studiedag voor alle begeleiders en Alex deed ook mee. Iedereen ⇨

werd uitgenodigd een deel van de training over te nemen. En terwijl de begeleiders daar best nerveus voor waren, stond Alex daar heel kalm en zelfbewust. Met kop en schouders stak hij erboven uit.

Echt. En dat komt omdat hij hier heeft geleerd om bij zichzelf te blijven en zich niet van de wijs te laten brengen. Toen ik dat zag dacht ik: ja, dít is wat wij kinderen hier leren.”

“Toen ik dat zag dacht ik: ja, dít is wat wij kinderen hier leren.”

